

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра філософії та міжнародної комунікації

”ЗАТВЕРДЖЕНО”
Факультет землевпорядкування
19 червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
Філософія

Галузь знань: Інженерія, виробництво та будівництво
Спеціальність: G18 Геодезія та землеустрій
Освітня програма: Геодезія та землеустрій
Факультет: Землевпорядкування

Розробники: Чекаль Л.А. – кандидат філософських наук, доцент, Лаута О.Д. –
кандидат філософських наук, доцент

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Філософія належить до циклу фундаментальних дисциплін навчального плану, вивчення якої є важливим чинником духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної парадигми студентської молоді, усвідомлення ними свого місця і ролі в суспільстві; визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питання, хто є людина, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах, як долати різні перешкоди до майбутнього. Вивчення дисципліни певною мірою пов'язане зі знаннями інших гуманітарних дисциплін, особливо з політологією, соціологією, історією України, економічною теорією тощо. Знання з дисципліни "Філософія" є методологічною основою вивчення не тільки гуманітарних та суспільно-політичних, а й природничих та технічних дисциплін. У результаті вивчення курсу студент повинен: знати основні теоретичні положення, важливі вузлові проблеми усіх тем програми; визначення фундаментальних філософських категорій зі сфер онтології, гносеології та епістемології, соціальної філософії, філософії культури, техніки, науки; добре орієнтуватися в першоджерелах та основній сучасній філософській літературі; вміти синтезувати набуті знання у цілісне світосприйняття; застосовувати набуті знання при аналізі реалій сучасного суспільного буття; формувати власну позицію щодо актуальних проблем сьогодення. Викладач має подати студентам цілісний виклад основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення проблем, ознайомити студентів із наявними філософськими концепціями в їх поліфонічному і плюралістичному звучанні, яке допомагає альтернативному сприйняттю і осмисленню проблематики щодо буття, пізнання, свідомості, соціуму та культури в цілому.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	193 Геодезія та землеустрій	
Освітня програма	Геодезія та землеустрій	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	2	1
Семестр	3	1
Лекційні заняття	15 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	4 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	75 год.	110 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Філософія» є створення умов для самостійного осмислення студентами існування та розвитку природного і соціального світу, формоутворень культури і пізнання, людини та її сутності. Філософія належить до

циклу фундаментальних дисциплін, вивчення якої є важливим чинником духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної культури студентської молоді, усвідомлення ними свого місця і ролі в суспільстві; визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питань: хто є людина, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах, як долати перешкоди на шляху до мети.

Філософія – це не стільки результат, що закріплюється у формі чітких і виважених положень, скільки процес, якому належить навчитись. Це вміння мислити можна здобути лишень у процесі філософської освіти через діалог із мислителями минулого та сучасності, через діалог студента та викладача. Курс релігієзнавства дає можливість студенту змінити стихійне ставлення до релігії свідомим, сприяє оволодінню досягненнями світової та вітчизняної культури і виваженого ставлення до релігійних переконань інших людей, утверджує гуманістичні цінності, він спрямований на соціальне і моральне вдосконалення суспільства і людини.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі геодезії та землеустрою.

загальні компетентності (ЗК): Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність планувати та управляти часом. Здатність працювати автономно. Здатність працювати в команді. Здатність до міжособистісної взаємодії. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем. Здатність реалізувати свої права та обов’язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства і необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав та свобод людини і громадянина в Україні. Здатність зберігати, примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії, закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, а також в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання (ПРН): Організовувати і керувати професійним розвитком осіб і груп. Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію.

1. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.			л	п	лаб	інд
Модуль 1. Філософія як найабстрактніше знання про світ і людину													
Тема 1. Виникнення та сутність філософії, її предмет та функції	1	7	1	2			4	8					8
Тема 2. Філософія Давнього Сходу. Антична філософія	2	7	1	2			4	8	2				8
Тема 3. . Філософія	3	9	1	2			4	10		2			8

Середньовіччя та Відродження													
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва	4	7	1	2			4	10					8
Тема 5. Німецька класична філософія	5	9	1	2			4	8					8
Тема 6. . Некласична філософія XIX, XX ст	6	7	1	2			4	8		2			8
Тема 7. Українська філософія	7	9	1	2			4	7					7
Разом за модулем 1		49	7	14			28	61	2	4			55
Модуль 2. Філософське розуміння буття світу й людини													
Тема 8. Онтологія – вчення про буття світу	8	7	1	2			6	7					7
Тема 9. Гносеологія. Пізнавальна діяльність людини. Проблема істини	9	9	1	2			6	9	2				7
Тема 10. Категоріальний апарат мислення. Логіка	10	7	1	2			6	7					7
Тема 11. Філософська антропологія. Людина як предмет філософського дослідження	11	9	1	2			6	7					7
Тема 12. Антропосоціогенез та проблема цивілізованості	12	7	1	2			6	9	2				7
Тема 13. Соціальна філософія. Соціалізація особистості: зміст, етапи	13	9	1	2			6	7					7
Тема 14. Світоглядний та аксіологічний аспекти буття людини	14	9	1	2			6	7					7
Тема 15. Філософський аналіз глобальних проблем сучасності	15	8	1	2			6	6					6
Разом за модулем ...		71	8	16			47	45	4				41
Усього годин		120	15	30			75	120	6	4			110
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в навчальному плані)													
Усього годин													

2. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія: визначення, генеза, періодизація історії філософії. Вчення філософів Давньої Індії та Китаю	2
2	Три періоди античної філософії: вчення, персоналії	2
3	Філософія Середньовіччя та Відродження	2
4	Філософія Нового часу та доби Просвітництва	2
5	Німецька класична філософія та неklasичні концепції XIX-початку XXст	3
6	Українська релігійно-етична філософія (могилянці, Г. Сковорода, П. Юркевич)	2

7	Культура і цивілізація. Глобальні проблеми сучасності	2
---	---	---

3. Теми лабораторних практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія: визначення, предмет, дві парадигми філософування	2
2	Філософія Давнього світу. Греція, Індія та Китай	2
3	Філософія доби Середньовіччя та Відродження	2
4	Філософія Нового часу і доби Просвітництва	2
5	Німецька класична філософія	2
6	Сучасна некласична філософія XIX-XXI ст.	2
7	Історичний аналіз філософської думки в Україні.	2
8	Онтологія - філософське вчення про буття	2
9	Гносеологія - теорія пізнання. Концепції. Проблема істини	2
10	Методологія – філософська проблема методів пізнання і дослідження	2
11	Соціальна філософія та соціалізація особистості: концепції, світоглядний та аксіологічний аспекти	2
12	Антропосоціогенез та проблема цивілізаційності	2
13	Свідомість та категоріальний апарат мислення. Логіка	2
14	Світоглядний та аксіологічний аспекти буття людини.	2
15	Філософський аналіз глобальних проблем сучасності	2

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія: визначення, генеза, періодизація історії філософії. Вчення філософів Давньої Індії та Китаю	10
2	Періодизація античної філософії: від натурфілософії – до еллінізму	10
3	Філософія Середньовіччя та Відродження	10
4	Філософія Нового часу та доби Просвітництва	10
5	Німецька класична філософія та некласичні концепції XIX-початку XXст	10
6	Українська релігійно-етична філософія (могилянці, Г. Сковорода, П. Юркевич)	10
7	Соціальна філософія та соціалізація особистості: концепції, світоглядний та аксіологічний аспекти	10
8	Культура і цивілізація. Глобальні проблеми сучасності.	5

5. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

(вибрати необхідне чи доповнити)

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних робіт;
- самооцінювання.

6. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебатів;

- метод командної роботи, мозкового штурму

7. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Філософія як найабстрактніше знання про світ і людину		
Лекція 1 (за наявності оцінювання)		-
Практична робота 1.		15
Самостійна робота 1.		20
Лекція 2 (за наявності оцінювання)		-
Практична робота 2.		15
Самостійна робота (за наявності) 2.		20
...		...
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Філософське розуміння буття світу й людини		
...		
Модульна контрольна робота 2.		30
Практична робота 1.		15
Самостійна робота 1		20
Практична робота 2		15
Самостійна робота 2		20
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проект/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад,

відвідування	хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)
---------------------	--

8. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - *посилання*:

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3845>

- посилання на цифрові освітні ресурси;
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни (якщо вона передбачена навчальним планом).

9. Рекомендовані джерела інформації

Список основної і додаткової літератури з курсу «ФІЛОСОФІЯ»

1. Історія філософії України. Хрестоматія: Навчальний посібник./Упорядники: М.Ф.Тарасенко, М.Ю.Русин І.В.Бичко та ін. – К., 1993.
2. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: підручник для студ. Вищ. Навч. Закладів. – К.: Академія, 2009.-576с.
3. Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. Хрестоматія: Навчальний посібник. – К., 1996.
4. Федів Ю.О., Мозгова Н.Г. Історія української філософії. –К., 2001.
5. Філософія. Навчально-методичний посібник для студентів НАУ стаціонарної форми навчання з усіх спеціальностей. – К.: Видавничий центр НАУ, 2004. – 45 с.
6. Філософія науки та інноваційного розвитку. Навчальний посібник. Ч.1. (За ред. Проф. Чекаля Л.А.) Видання 3-тє, доповнене. – К., 2014. – 368 с.
7. Філософія науки та інноваційного розвитку. Ч.2. Хрестоматія. (За ред. Проф. Чекаля Л.А.) – К., 2014. – 408 с.
8. Філософія освіти» (за науковою редакцією проф. Л.А. Чекаля). – Київ, 2014р. – 263с.
9. Філософія. Підручник.(За ред. Заїченка Г.А.) – К.; Вища школа, 1995.-455с.
10. Філософія: Підручник/Керів. Авторського колективу І.В.Бичко. – К., 2001.
11. Філософський енциклопедичний словник. – К., 2002.
12. Чекаль Л.А., Черній А.М. Філософський практикум: Навчально-методичний посібник для студентів і аспірантів. – К., 1998. – 200с.
13. Чекаль Л.А. Філософія: Комплекс навчально-методичного супроводження (для денної, заочної та дистанційної форми навчання). – К., 2012. – 98с.
14. Чекаль Л.А. Проблема рефлексії у німецькій філософії XVIII-XIX століть (The problem of reflection in german philosophy in the XVIII-XIX centuries) /"Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія". Том 11, № 3. 0,5д.а. - К., 2020, С. 141.

15. Чекаль Л.А. Свідомість та самосвідомість у психоаналітичному, феноменологічному та екзистенційному дискурсі (Consciousness and consciousness in psychoanalytical, phenomenological and existential discourse) / "Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія". Том 11, № 4. 0,5д.а. - К., 2020, С. 130.
16. Чекаль Л.А. Гносеологічна проблема як предмет філософського дискурсу. "Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія". Том 12, № 4. - К., 2021 (0,5 др. арк)
17. Чекаль Л.А. Особистісні трансформації сучасності: від постмодерного індивіда – до духовно зрілого громадянина "Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія". Том 13, № 1 . - К., 2022 (0,75 др. арк)
18. Чекаль Л.А. Критерії та аксіологічні ознаки цивілізованості / "Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія". Том 13, № 3. - К., 2022 (0,5 др. арк).

Допоміжна література

- 1.. Аляєв, Геннадій Євгенович. Політологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Г. Є. Аляєв. Вид. 3-тє, виправл. та доповн. — Полтава: АСМІ, 2012. — 319 с.
2. Горбач, Олександр Назарович. Політологія: навч. посіб / Олександр Горбач, Руслан Демчишак; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Львів. політехніка". — Львів : Видво Львів. політехніки, 2013. — 257 с
3. Іванова, Наталія Юріївна. Політологія : навч. посіб. / Н. Ю. Іванова, В. Ф. Смоляннюк; [редкол.: О. К. Шафалюк (голова) та ін.]. — К.: КНЕУ, 2011. — 347 с.
4. Кривуля, Олександр Михайлович. Філософія [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. М. Кривуля; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. – 592с.
5. Куличенко, Володимир Вікторович. Філософія [Текст] : підручник для вищих закладів освіти / В. В. Куличенко, А. М. Черниш ; Одеський національний морський ун-т. - Т. : Підручники і посібники, 2008. - 576 с.
6. Філософія науки та інноваційного розвитку (за науковою редакцією проф. Л.А. Чекаля). – Київ, 2014. – 334 с.

7. Філософія науки та інноваційного розвитку. Навчальний посібник. Ч.1. (За ред. проф. Чекаля Л.А.) Видання 3-тє, доповнене. – К., 2012. 368 с.
8. Філософія науки та інноваційного розвитку. Ч.2. Хрестоматія. (За ред. проф. Чекаля Л.А.) – К., 2012. 408 с.

Перелік філософських першоджерел

1. Платон. Держава. // Платон. Діалоги. – Харків, 1999.
2. Августин Святий. Сповідь – К., 1996
3. Маркс К. Економічно-філософські рукописи 1844 року // Маркс К., Енгельс Ф. – Твори. – 42 т. – С.88-178,
4. Больнов О.Ф. Філософська антропологія та її методичні принципи // Чекаль Л.А., Черній А.М. Філософський практикум. – К.,1998. – С. 93-102.
5. Козловський П. Постмодерна культура: суспільно-культурні наслідки технічного прогресу // Філософський практикум. – С. 102-112.
6. Еллюль Ж. Техніка, або виклик століття // Філософський практикум. – С. 113-121.
7. Мемфорд Л. Міф про машину. Техніка і розвиток людини // Філософський практикум. – С. 121-130.
8. Шелер М. Сутність моральної особистості // Філософський практикум. – С.137-148.
9. Фром Е. Революція надії // Філософський практикум. – С. 148-158.
- 10.Ясперс К. Про сенс історії // Філософський практикум. – С. 159-162
- 11.Поппер К. Факти, норми та істина; подальша критика релятивізму (Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. В 2 т. – К., 1994 – т.2, С.430-461.
- 12.Гізель І. Твір про всю філософію // Історія філософії України. Хрестоматія. –К., 1995. – С. 156-179.
- 13.Прокопович Т. Натурфілософія або фізика // Там само, С. 196-205.
- 14.Донцов Д. Дух нашої давнини // Там само, С. 446-453.
- 15.Липинський В. Листи до братів-хліборобів // Там само, С. 456-464.
- 16.Чижевський Д. До світогляду Шевченка // Там само, С. 328-334.
- 17.Франко І. Наука і її взаємини з працюючими класами // Там само, С. 391-401.
- 18.Вернадський В. Про науковий світогляд. // Філософський практикум. – С. 163-172.

